

Alueet ilmastonmuutokseen sopeutumisen työssä

IISOPPI-hankkeen työpajat / Ylivieska
syyskuu 2025

ELY-keskusten valtakunnallinen ilmastoyksikkö
Maaria Parry

Sopeutumisen edistämisen alueellisia tehtäviä

Maakuntien liitot

- Ilmastoriskien huomiointi ja sopeutumisen edistäminen aluekehittämisessä ja maakuntakaavoituksessa
- Maakunnalliset ilmasto-ohjelmat ja kuntien kanssa tehtävä ilmastoyhteistyö

ELY-keskukset → Elinvoimakeskukset & Lupa- ja valvontavirasto

- Sopeutumiseen liittyviä tehtäviä ilmastolain toimeenpanoon, liikennejärjestelmän toimivuuteen, ympäristönsuojeluun, luonnon monimuotoisuuden suojeluun, alueidenkäyttöön, rakentamisen ohjaukseen ja kulttuuriympäristöön, tulvariskien hallintaan, vesivarojen käyttöön ja huoltoon sekä luonnonvaratalouteen liittyen

Aluehallintovirastot → Lupa- ja valvontavirasto & Ruokavirasto

- Varautumisen yhteensovittaminen alueella, valmiusharjoitusten järjestäminen, valmiussuunnitteluun yhteensovittaminen sekä kuntien valmiussuunnittelun tukeminen

Hyvinvointialueet

- Sosiaali- ja terveydenhuolto, pelastustoimi

Sopeutumisen edistämisen alueellisia tehtäviä

Maakuntien liitot

- Ilmastoriskien huomiointi ja sopeutumisen edistäminen aluekehittämisessä ja maakuntakaavoituksessa
- Maakunnalliset ilmasto-ohjelmat ja kuntien kanssa tehtävä ilmastoyhteistyö

ELY-keskukset → Elinvoimakeskukset & Lupa- ja valvontavirasto

- Sopeutumiseen liittyviä tehtäviä ilmastolain toimeenpanoon, liikennejärjestelmän toimivuuteen, ympäristönsuojeluun, luonnon monimuotoisuuden suojeluun, alueidenkäyttöön, rakentamisen ohjaukseen ja kulttuuriympäristöön, tulvariskien hallintaan, vesivarojen käyttöön ja huoltoon sekä luonnonvaratalouteen liittyen

Aluehallintovirastot → Elinvoimakeskukset & Lupa- ja valvontavirasto

- Varautumisen yhteensovittaminen alueella, valmiusharjoitusten järjestäminen, valmiussuunnitteluun yhteensovittaminen sekä kuntien valmiussuunnittelun tukeminen, maastopalojen lentotähystys

Hyvinvointialueet

- Sosiaali- ja terveydenhuolto, pelastustoimi

Sopeutuminen on osa Suomen ilmastopolitiikkaa

Linkit:

[Ilmastolaki \(2022/423\)](#)

[Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma \(MISU\)](#)

[Kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma \(KISS2030\)](#)

[Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma \(KAISU\) – maatalous](#)

Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma on valmistelussa (TEM)

Kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma

Valtakunnallisen
ilmastoyksikön työ on
edistää suunnitelman
toteutusta alueilla ja
kunnissa

Valtioneuvoston selonteko kansallisesta ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmasta vuoteen 2030

Hyvinvointia ja turvallisuutta muuttuvassa ilmastossa

VALTIONEUVOSTON JULKAISUJA
2023:73

- Ei ole kuntia eikä alueita velvoittava
- Tavoitteissa 16-18 alueiden ja kuntien sopeutumistyön vahvistaminen, tukeminen jne
- Yhtymäkohtia alueelliseen työhön myös monissa muissa teemoissa ja tavoitteissa!

Ilmastoyksikön työ sopeutumisen edistämässä

Neuvomme alueellisten sopeutumissuunnitelmien laadinnassa

Järjestämme koulutuksia ja tilaisuuksia, pidämme esitelmiä sekä toimimme ohjausryhmissä

Autamme sopeutumisrahoituksen hakemisessa

Edistämme kansallista sopeutumisen verkostotyötä

Tuotamme tietoa ilmastoriskeistä ja niiden hallinnasta alueiden sopeutumistyön tueksi

Uusimaa: Ilmastoriski- ja haavoittuvuustarkastelu

Lappi: Ilmastonmuutos Lapissa

Pohjois-Savo: Ilmastonmuutoksen riskianalyysi ja kuntakohtaiset riskikortit

Päijät-Häme: Maakunnallinen sopeutumissuunnitelma

Maakunnalliset toimenpiteet Päijät-Hämeessä		
Nopeat toimet	Aikajänne	Vastuutaho
Maaseudun asukkaisiin kohdistuvien sään äärioloustehtäisiin johtuvien riskien tunnistaminen ja tiedotus	2023	Hämeen ilmastoturvahanke (LAB-ammattikorkeakoulu, Hämeen ammattikorkeakoulu)
Metsiin kohdistuvien riskien tunnistaminen ja tiedotus metsänomistajille	2023	Hämeen ilmastoturvahanke (Metsähoitoyhdistys Päijät-Häme ja Suomen metsäkeskus)
Ilmastonmuutokseen varautumisen työkalu kunnille, viestintä riskeistä sekä huoleksi- ja hellekestävyyssratkaisusta	2023–2024	Askeleet ilmastonmuutokseen varautumiseen -hanke (LAB, Iitin kunta)
Alueellisen riskiarvion päivitys	2023	Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Toimet muutaman vuoden tähtäimellä		
Päijät-Hämeen Vihreän siirtymän tiekartan laadinta ja toteutus	2023–	Päijät-Hämeen liitto
Vahvistetaan ennakkoavaa toimintaa	2023–	Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja varautumisen toimet kuntien ilmastosuunnitelmiin	2023–25	Päijät-Hämeen kunnat
Vihreän infran ratkaisuiden kehittäminen esim. lämpöaarekkeloinnista päästämisen ja huulev-sien hallintaan	2023–2025	PilotGreen -hanke (LAB, Forum Virium Metropolis AMK)
Metsäsuunnittelmien päivitys ilmastomuutoksen riskit ja luonnon monimuotoisuus huomioiden	2023–	Kunnat, metsänomistajat
Parannetaan valmiuksia sopeutua ilmastonmuutokseen edistämällä metsien terveyttä	2021–2025	Hämeen metsäkeskus
Maa- ja metsätalouden sopeutumisen ja varautumisen toimen edistämisen ja rahoitus	2023–2027	Hämeen ELY-keskus
Sopeutumisen ja palautuvuuden projektien rahoittaminen ja osaamisen nosto, vihreän siirtymän edistämisen	2023–2027	Päijät-Hämeen liitto, Hämeen ELY-keskus

[illegible]

**Ilmaston-
muutokseen
sopeutumisen**

ABC

opiskele:
www.eoppiva.fi

Rahoitusmahdollisuuksia

Ilmastoyksikön nettisivuilta löytyy tietoa sopeutumisen edistämiseen sopivista rahoitusmahdollisuuksista

Rahoitusta sopeutumisen hankkeisiin ^

Horisontti Eurooppa ja Euroopan
aluekehitysrahasto EAKR

Euroopan maatalous- ja maaseuturahasto
(CAP) ja metka-tuet

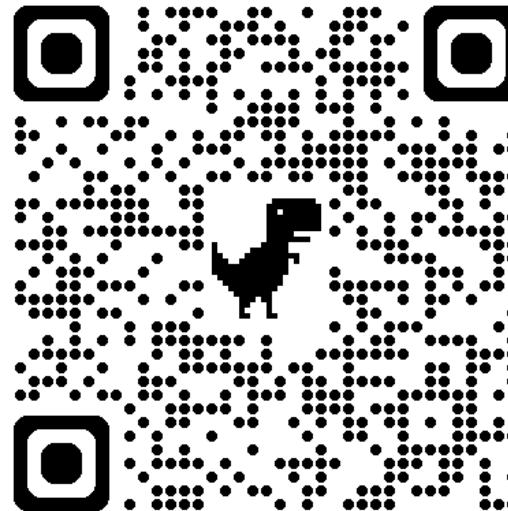
Tulevat rahoitukset ja rahoitusinfot

Sopeutumisen missioverkosto

- Kehitämme kaikille alueille ja kunnille avointa tiedonvaihtoa ja kotimaista verkostoyhteistyötä
- EU:n sopeutumisen missioverkosto on alusta kotimaiselle vertaisoppimiselle ja kokemusten vaihdolle sopeutumisen suunnittelussa, kokeiluissa ja toteutuksessa.
- LinkedIn:ssä ryhmä nimeltä Sopeutumisen missioverkosto

Tietoa ja työkaluja

Alueellisen ilmastoyhteistyön työkirja

Vinkkejä alueelliseen ilmastoyhteistyöhön ilmastoyksikön ja Motivan laatimasta työkirjasta

Sateisuuden havaittuja ja ennakoituja muutoksia Suomen maakunnissa -raportti

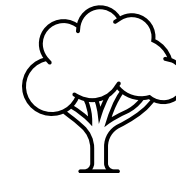

Voit katsoa oman alueesi sateisuuden arvioita ilmastoyksikön Ilmatieteen laitokselta tilaamasta raportista.

Minne vesi kulkee? – Valuma-aluesuunnittelun ABC -verkkokurssi

Kaikille avoin verkkokurssi antaa tietoa valuma-aluesuunnittelun taustaksi.

Kooste: Luonnon monimuotoisuus ilmastolain suunnitelmissa

Kooste tehtiin maakunnallisten LUMO-ohjelmien laadinnan tueksi ELY-keskuksille. Julkaistaan lähiaikana kaikkien saataville.

Infopaketti: Kosteikon tai suon kaltaisen alueen perustaminen turvepellolle (julkaistaan lähiviikkoina)

Tilaisuuksiemme tallenteita

Työkalut löytyvät [nettisivuiltamme](#)

Ajankohtaisia aiheita seurattavaksi!

- Luontopohjaisten sopeutusratkaisuiden edistäminen, esim. viheralueet taajamissa, kosteikot
- Hillinnän ja sopeutumisen sekä luonnon monimuotoisuuden tavoitteiden tarkastelu kokonaisuutena
- Rahoitusmaailman kehittyminen ilmatoriskitiedon karttuessa (ml. vakuutukset)
- Rajat ylittävät vaikutukset ("heijastevaikutukset"), esim. tuontielintarvikkeiden hinnannousu
- [MMM:n Ilmastonmuutos haltuun –uutiskirje](#)

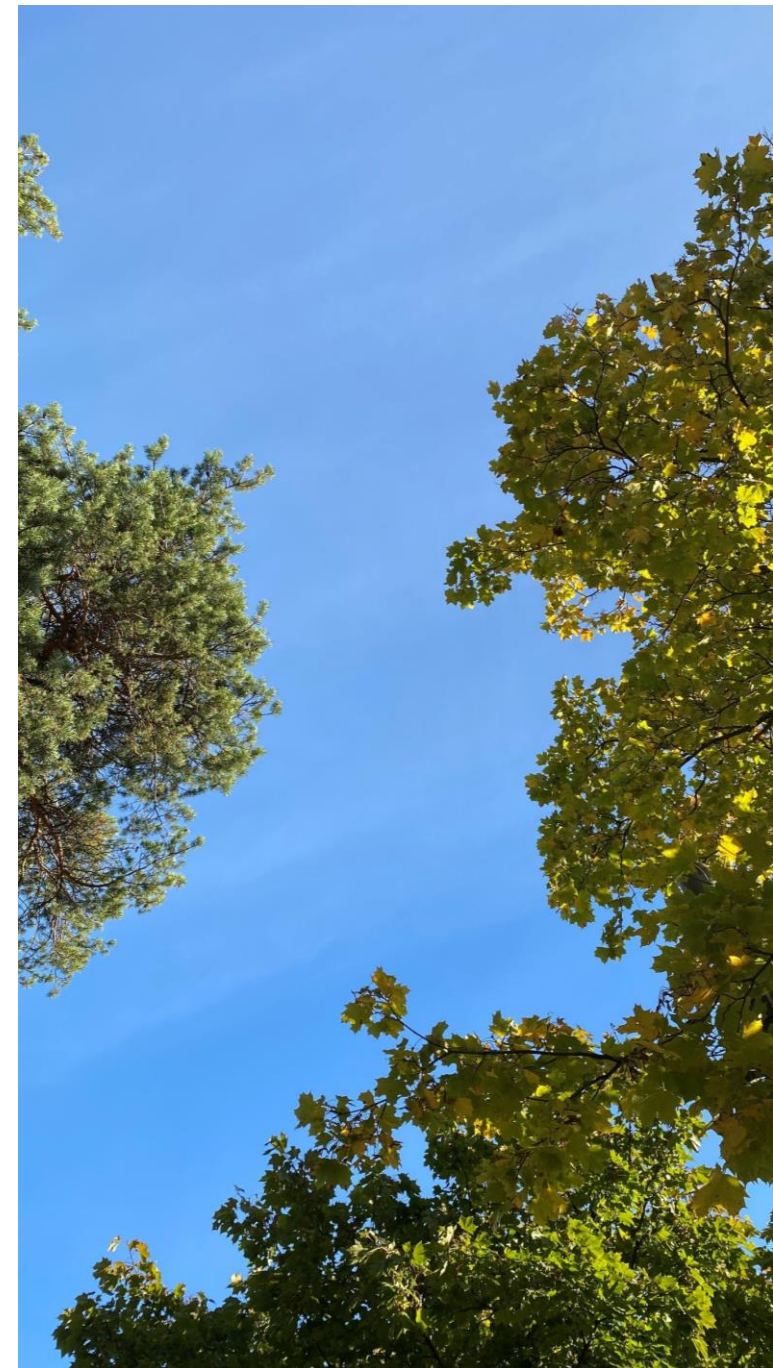
Korvan taakse

- Sopeutumisessa muistettava ilmatoriskien ja haavoittuvuuksien paikallisuus
- Ennakoiva sopeutuminen vääjäämättä muuttuviin olosuhteisiin vähentää kustannuksia ja tappioita tulevaisuudessa
- **Miten siirrytään suunnittelusta toimeenpanoon?**

Uusi metsien ilmastoteemainen hankehaku

- Ilmastoyksiköstä avataan loppusyksystä noin 5 miljoonan euron rahoitushaku
- Tavoitteena edistää metsien kasvua ja hiilinieluja
- Haussa erityisesti uusia tiedolla ohjaamisen tapoja ja uusia kumppanuuksia
- Hankerahoituksen avulla kehitetään uudenlaisia ja vaikuttavia tapoja välittää tietoa metsänomistajille, metsäalan toimijoille ja muille metsien kasvusta ja hiilinieluista kiinnostuneille
- Ennakkotietouutinen 12.9.2025 täällä
- Tulossa hakuinfoja loka-marraskuussa

Tilaisuuksiamme – tule mukaan!

- Sopeutumisen aamukahvit:
  - Aukkaiden osallistaminen ilmastoriskityöhön ja sopeutumiseen 6.11. klo 9-10. Alustukset Lappeenrannan kaupungilta ja Helsingin seudun ympäristöpalveluilta.
  - Uusia menetelmiä luonnonvara-alojen sopeutumisosaamiseen 4.12. klo 9-10

Lisätietoja täältä

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kiitos!

www.ely-keskus.fi/web/ilmastoyksikko/

Maaria.parry@ely-keskus.fi

